

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ES KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés

egész évre - - 12 korona.
fél évre - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
könyvkereskedő, a kinek a lap kiadóhivatala van.

Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többoszt. hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyitott sorra 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
milliméter-árszabása szerint a
Leopold Gyula

Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Fegyveres béke.

(Ü. L.) Az indemnitás vita végén felszólalt Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök is, ezeket mondva beszéde egy helyén: „Országunk biztonságára igen jelentős momentum az is, hogy haderőnket is hogyan tudjuk fejleszteni. A haderő fejlesztése révén elért biztonság megadja többi költsézésünknek is biztonságát és eredményeinek biztosítását, mert hiába költenénk milliárdokat belső konszolidációkra, ha oly haderő nem állna mögöttünk, amely azoknak feltétlen fenntartását biztosítaná és igen hamar elfújná a legközelebbi nemzetközi kellemetlen incidens. Mert aki nem képes ily perczen erős haderőre támaszkodni, azzal a világon nem számolhat. És azért azon költsézés, amely elég nagy lesz a haderő fejlesztésére, még mindig nagyon alatta marad azon költségeknél, amelyek nemzeti kulturánk továbbfejlesztésére ezen túl is szánni kívánunk.”

A miniszterelnök intelmét szíveleje meg az ország és némuljon el az oly hang, amely folyton a hadsereg ellen dörög. Értse az egész ország meg azt: hogy a béke igazi védelme hosszú időre a szurony!... Ha elhinnék az elhíhetlent: hogy a nagy kulturálmoknak legalább egyrésze meg tud egyezni a leszerelésre nézve, akkor a békének még mindig maradna elég ellensége arra, hogy miáttuk ezeknek a kulturálmoknak is fegyverben kelljen állaniok. Európában is vannak még államok, amelyeknek autokrata kormányzása nem mondott le a hódítás tömegnarkotikumáról, és ha az annexiót követő szerb paroxizmusra gondolunk, akkor be kell látnunk, hogy nagy és forró nemzeti és faji indulatok is veszélyeztethetik Európa békéjét. Pedig ez a béke mindnyájunknak olyan becses, hogy nem csupán a hadsereg terheit, hanem a háboru kockázatait is vállaink kell érte.

Az állandó hadsereg igénybe veszi a nemzeti élet legdrágább erőit, a védtelenség azonban az egész nemzeti életet, minden társadalmi értéket kockára tenne és kiszolgáltatva egy lelkiismeretlen hódító, vagy egy fanatizált tömeg támadásának. A hadsereg sokat kíván tőlünk, de ezt a sokat oda kell adnunk, hogy egyszer azután mindent el ne vegyennek tőlünk.

Nehéz szívvel, türelemmel be kell

várni azt az időt, a mikor a civilizáció és a kultura minden népet, nemcsak Európának, hanem ugyszólván a földkerekségnek minden népét értellé és fejletté teszi a leszerelés gondolatának megszeretésére és megvalósítására. A mikor a népjog nem lesz üres szó, hanem beszélő valóság, a mikor a nagy nemzeti, társadalmi és kulturális értékeket valóban a népek lelkiismerete fogja őrizni, nem pedig a szuronyok és ágyuk De ez még csak a távoli jövő zenéje!... A leszerelést nem varhatni egyhamarjában. A cél szent, a gondolat csábító, az ideálhoz ragaszkodni kell, a puskaport pedig — fájdalom — szárazon kell tartani.

Az más kérdés alá tartozik, hogy bizonyos nemzeti kívánat is teljesüljön a hadseregnél. Ettől függetlenül is meg kell adni a hadseregnél azt, a mi a jó felszerelésre szükséges. De viszont a közmelegnyugvásért, bizonyos engedmények mégis teendők, a mit annak idején a kormány meg is tesz a kilenczes bizottsági megállapodások alapján. Azok a megállapodások a korona szankcióival jöttek létre s így megvalósításuk elébe akadály nem gördül. Hogy aztán Ausztriának tetszenek-e vagy sem, s akadnak-e hatalmi tényezők, a melyek ma ellenzik azokat, ahhoz semmi közünk. Nekünk teljesen elegendő, hogy e részben a korona hozzájárulását kivívtuk, s egyetlen követelésünk, hogy ama megállapodások mennél hamarabb végrehajtsanak. Nem lehet okunk kétkedni abban, hogy a korona ma ugyanezt akarja. Ebben az esetben pedig csupán az ellenzéken mulik, hogy a katonai kérdések végre nyugvópontra jussanak. Frázisos nagy jelszavakkal ne akadályozzák a kibontakozást. Kivihetetlen jelszavakkal ne nehezítsük meg a katonai kérdések hosszú időre való megoldását.

Khuen-Héderváry Károly gróf, ha valamit kijelent, azt be is tartja. Megoldja a kilenczes bizottság alapján a katonai kérdést is. Ez így elég arra, hogy megnyugodjon a közvélemény és napirendre térjen a frázisos katonai kívánatok felett, a mik a korona beleegyezése nélkül ugy sem valósíthatók meg. Van hatalmas véderőnk és lesz még fejlettebb alakban, nemzeti kívánatok is fognak érvényesülhetni, megnyughatik ebben végre az ország. További hadsereg elleni izgatásnak nincs helye. Ezen kérdést le kell zárni évtizedekre. Elég volt a meddő katonai vitákból és izgatásból. Produktív munkára van szüksége a magyar nemzetnek, és nem meddő vitákra és törekvésekre.

Politikai hírek.

A képviselőházban harmadszori olvasásban is elfogadták az indemnitásról és az Adria-szerződésről szóló törvényjavaslatokat, Bitumenekről és a kálisórol szóló törvényjavaslatnak általánosságban való elfogadásakor Lukacs László pénzügyminiszter nagy jelentőségű beszédet tartott.

A többek közt mondta: hogy a kormány megtalálta a helyes utat s össze tudta egyeztetni a magánérteket a közérdekkel. A javaslat a magánjog szempontjából sem eshetik kifogás alá. Az állam a maga jogi álláspontjának ketségtelen fenntartása mellett hajlandó volt közzgazdasági érdekekből engedményeket tenni az erdélyi földbirtokosok javára, hogy így támogassa őket a helyzetükben és a küzdelemben, melyet folytatnak. A bányatörvény reformjára vonatkozó törvényjavaslat már elkészült s alkalmas időben a Haz elé terjeszthető. Bizonyos vasutvonalaknak gaz, illetőleg villamos erőre való berendezésével szintén foglalkozik már a kormány; még csak annyit jegyez meg hogy midőn a kormány egy iparfejlesztési akciózt akar indítani, nagy óvatossággal fogja ezt tenni a létező iparágakkal szemben és semmiesetre sem fog olyan ipari akciózt csinálni, amely létező értékeket és létező vagyonekat rongál.

A részletes tárgyalás során átkeresztelték a törvényjavaslatokat olyképpen, hogy a czimben szereplő folyékony és gázment bitumeneket átkeresztelték ásványolajjelkére és éghető földgázokra.

A hét végére befejezték a részletes tárgyalást is s ugy ezt a törvényjavaslatot, valamint a fehér vagy sárga foszfor eltiltásáról szóló törvényjavaslatot is elfogadta a képviselőház.

A szerb kezeskedelmi szerződést Rosenberg Gyula előadó terjesztette elő és minden részletre kiterjedő, szakszertű fejtegetésekkel ismertette a szerződést.

Drágaság és állattenyésztés.

Rövid idő alatt nagyot fordult a világ sora. Nemrégiben meg az volt a főgonnija a magyar közzgazdasági politika intézőinek, hogy mi esed a jó külföldi piacokra segítsék a magyar nyerstermelés fölsőlegit. Most a belső szükséglet ellátása adja a legnagyobb gondot. A többbettermelés jelszavát ma az általános drágulás, az elemiszereknek az egész világ piacain megelenkült kereslete, megnövekedett szükséglete realis és olyan ezélla teszi, melynek minden megközelítése bő hasznot ígér. A piaci viszonyoknak ez a fordulata egészen más jelentőséget ad a kormány termelést fejlesztő akciójának is, mint eddig volt, mikor az értékesítés bizony-

talansága nem nagyon mozdította elő a termelés gyarapítására szolgáló befektetési költséget és munkát.

Ugy parlamenti nyilatkozataiból, mint a költségvetési indoklásból azt látjuk, hogy a földművelésügyi miniszter, Serenyi Béla gróf a legnagyobb eréllyel vetette magát állattenyésztésünk fellendítésére. Bizonyos, hogy egyik termelési ágának sincsen olyan nagy befolyása a többi egyetemes fellendítésére, mint éppen az állattenyésztésnek. Hiszen a többi állat a mezőgazdasági termelés egyik főszekere, a trágyát is gyarapítja, növeli az újabb befektetésekre alkalmas tiszta jövedelmet és olyan új kereteket ad a gazdálkodásnak a legkisebb birtokról a legnagyobbig, melyek minden irányban haladást ideznek elő. Az állattenyésztés fellendülése tehát gyarapítandó fogja a mezőgazdasági termelés minden ágát, több elemiszter fog kerülni a városi piacokra s ez kétségtelenül leggyökeresebb orvoslása a drágaságnak.

A jövő évi földművelésügyi költségvetés mindenképp négy és félmillióra emeli a tenyészállatok állami közvetítésére szánt évi hitelt. Ez az összeg lehetővé teszi, hogy a községek és kisbirtokosságok, anyagi viszonyaikhoz képest egészen 20%-ig menő árkedvezményrel szerezhessék be apaállataikat. A földművelésügyi miniszter ezt a kedvezményes közvetítést kivételesen és a mostani viszonyokra való tekintettel, az apaállatokra s kiterjesztette. Támogatja a tenyészanyagot beszerző gazdaközönseget a beszerzési, szállítási és egy évi állapotbiztosítási költségek fedezésével is. Ha valahol a gazdák, például a gazdasági egyesületek útján összeállanak és kölcsönösen vásárolnak a gazdasági felügyelőségek közbenjöttével tenyészállatokat, a miniszter három éven át fizetendő kamatnak felelő terjedő terhet vállalja. Hogy pedig a mindezekkel járó nagy munka sikerrel legyen elvégezhető, de a kellő gyorsasággal is, a gazdasági felügyelői kart jelentékenyen megszaporította.

Tetemes emelkedést látunk a legelőszerezés és javítás támogatására szánt évi költségvetési hitelben is, melynek összege most már 500000 koronát fog tenni. Minden gyakorlati észjárású ember elismeri, hogy az állattenyésztés és takarmányozás javítására a legelők szaporításának és rendbehozatalának igen nagy befolyása van. A földművelésügyi miniszternek nemcsak arra van gondja, hogy az állatállományt felszaporítani segítse, hanem arra is, hogy a szaporodó állatok nevelése és táplálása is megfelelően javuljon.

Végül még egy igen fontos akcióját kell kiemelnünk a földművelésügyi miniszternek, melyet a jövő évi költségvetés kapcsán jelentette be a törvényhozásnak. Ez a városok elemezeri piacainak helyes berendezése és fejlesztése. Mindenki tudja, hogy nagyon szükséges a városi piacokon a fogyasztásra szánt vagomarkra külön elkülönítése és olyan városi raktárak létesítése, melyekbe a vidéki termelő drága helypenzeken nélkül hozhat, vagy küldhet elemiszereket, ahol a fogyasztó a termelővel közvetlenül érintkezhet és ahol az elemiszerek nincsenek kitéve a rögtöni romlás ártalmas hatásának. Ez intézmények támogatására az új költségvetés 400.000 koronát szán.

Feltétlenül szükséges azonban, hogy az érdekelt termelő és városi fogyasztó közönseg ne csak ismerje, de ki is használja a földművelésügyi kormány által nyújtott támogatást és eszközöket. A most uralkodó piaci drágaság nemcsak közgazdasági, hanem köz-

egészségügyi és szociális baj is. A földművelésügyi miniszter a maga munkakörében gyors elhatározással és erélyesen fogott hozzá a baj elhárításához. Rajtuk a fogyasztó és termelő közönsegen is mulik, hogy e tevékenységet a magánvállalkozás fellendülése és a városi jellegű helyeken a mondott irányú intézmények kezdeményezése által mentől gyorsabban sikerhez juttassuk.

Bank és politika.

(Ü. L.) A készletekkel lett — politikai ügy. Ugy Ausztriában, mint nálunk az ellenzék azzá futta fel, Holott valódiilag a politikának ehhez semmi köze. Az osztrákok állérvekkkel támadnak a bankjavaslatok ellen, a magyar ellenzék meg azon hín ábrándban van, hogy ha újéig nem megy át a bankjavaslat, a kormány állása megrendül.

De ha kutatják komoly állásfoglalásukat az osztrákoknak a készletekkel szemben, ilyesmit felfedezni nem lehet, dacára, hogy nagy hűvel folyt erről a vita az osztrák parlamentben. A valódi ok az ellenzéknek, a mit kerekben, nyíltan nem mondanak ki, az, hogy aranyvalutánk jelenlegi, fakultatív állapotában, a hol parányi ugyan a mi pénzünk és a külföldi pénzek közt a diszágó (persze a mi kárunkon, ez a kis különbség is érvényesül a nemzetközi forgalomban és szerintük bizonyos fokig az osztrák ipart védi).

Vegyük így: a német nagyban eladó a monarkia területére (rendesen Magyarországba) eladott áruknál nemcsak ezt a kis diszágót — csapja hozzá az árhoz, hanem valamivel többet is, mivel nem tudhatja, hogy a későbbi fizetésnél (hitelvásárlás) nem lesz-e nagyobb ez a különbözet. Ez a plusz pedig mint valamely ipari vedvám rendesen az osztrák iparcikkék árát növeli. Persze még sokkal rosszabb volna reánk nézve akkor, ha politikai okokból ez a diszágó növekedne. Nem volna ugyan szabad politikai okoknak bejelétszani, de az osztrákoktól ez is kitélik. Ellenzik még azért is, hogy pénzünknek a külföldi pénzekkel való tiszta és állandó viszonya mellett (ez a reláció helyreállítása) Magyarország esetleges kölcsönfelvételkor, vagy bármely tökébehozatalkor könnyebben kapja meg például az angol, a német pénzpiacot. De ez, úgy vélik, ismét az osztrák tőke kamatozását csökkenti. A mi szinten fáj!... Van még a nyilvánosan is elmondható egyéb okok, bőven magyarázták a fent jelzett vitájukban, de a mikre felesleges rátérnünk.

Hogy e csekély és nagyon problematikus, szíve spiszburgeres, de mindenesetre jogtalan előnyök mellett a tiszta valutának mind a két államra nézve mekkora előnye van a nemzetközi piac bizalmában, azt már nem látják be. Magának a banknak a készletek megkezdése, mikor eljön rá az idő, inkább előnyös. Valósággal örömet teljesíti a készletet, aranyat kap a bankjegyért, mikor rákerül a sor. Igaza van Tisza István grófnak e kérdés nyilatkozatában, hogy más államok, a hol kényszerforgalmi papírpénz volt, sokkal hamarabb igyekeztek azoktól megszabadulni, mint mi. Nátunk ellenben utjában áll az, hogy ez a kérdés is politikai kérdésé vált!... Holott a készletek felvétele nem egyoldalú magyar érdek, mert épp oly érdeke Ausztriának, mint általában a monarchia presztízsjének is. A nagyhatalmi állásnak épp oly fontos feltétele és kelleke a gazdasági készlet, mint a hadi készlet. Ezt végre értsek meg Ausztriában is.

És értse meg a magyar ellenzék is, azt, hogy az ország érdeke ellen eszelezkik, ha a bankjavaslatból — politikát követel. Azt úgy sem érti el, hogy a kormány állása azért megrendüljön, ha a javaslatból újévre sem lehet törvény. De ha erre nincs kilátás, minek a javaslat elleni túlnagy oppozíció? Hisz ez a bankjavaslat a legelőszertűbb és leggondosabb formában meghozza mindazt, amit a kormány ígért és amit Magyar-

ország ettől a megoldástól várt. Meghozza a koronaérték állandóságának intézményes biztosítását a külföldi relációkban és a kötelező készlet utjából igyekezik elhárítani az akadályokat, — ami más szóval annyit jelent, hogy a kötelező készlet akkor lép nyomban életbe, amikor annak tisztán gazdasági feltételei eikövetkeztek.

Ha az európai pénzpiacra ismét bekövetkezik az a helyzet, hogy a magyar és osztrák járadékok közel jutnak a piaci árfolyamhoz, az európai jegybauk kamatlába nem 4—5, hanem 2 és 3 százalék lesz, a mikor az Osztrák-Magyar Bankok nem adóköteles bankjegyek lesznek forgalomban, hanem elég tekintélyes tartaléka lesz, szóval, hi bekövetkezik és állandóan bizonyul olyan helyzet, ami a készlet felvételét lehetővé teszi, akkor nem lesz politikai hatalom, mely a kötelező készletet megakadályozza. Datumot nem akart a javaslat, mert a pénzpiac helyzetének megitélésében a jövőt senki sem látja előre. Ellenben igem az akarta, hogy a magyar pénz értéke állandó legyen és független ellenséges indulatoktól és hatalmi szeszélyektől. Azt akarta, hogy ha váltóárfolyamok, ércforgalom, kamattételek, hitelviszonyok, bankjegy-tartalék azt mutatják, hogy elérkezett az időpont a valutareform betetőzésére: az meg is változhatson.

Ily javaslatot egy oly magyar ellenzék meg nem akadályozhat, mely h vatasa magaslatai áll. S ha mégis megteszi: magáról állt ki szegénységi bizonyítványt. A part düh elvakítja, hogy egykori hatalmat elveszté. De azt nem veszi észre, hogy eljárásával az országnak akar ártani. Ez pedig len aligha válik dicsőségére és előnyére bármely pártnak is.

Közigazgatási bizottság ülése.

Alsó-Fehér vármegye közig. bizottsága Szász József főispán elnöke alatt folyó hó 14-én tartotta rendes havi ülést.

Incedy-Joksmán Ödön a vármegye főjegyzője, mint alispánhelyettes a következőkben tette meg havi jelentését.

Először is gróf Bethlen Sándornak, mint a közig. bizottság ügybuzgó és tevékeny tagjának elhunytáról meleg részvétellel emlékezett meg.

Ezután bejelentette, hogy a vármegye több helyen ellenőrizte a kólera elleni óvintézkedéseket és Abrudbánya városában példás rendet talált. Továbbá, hogy Incze Antal ny. főtisztviselő Abrudbánya város polgármesterevé választotta. Bejelentette a november hóban megejtett törvényhatósági bizottsági tagválasztást, melyek közül a vingárdi választókerületben lefolyt választás fellebbezéssel lett megtámadva.

Beretzky Miksa pénzügyigazgató jelentése szerint november hóban egyenes adóban az összes befizetés 1,348.798 korona, tartozás 1,532.588 kor. 98 fill.

Székely Karoly törvényhatósági főállatorvos jelentése a november havi kedvezőtlen állat-egészségügyi viszonyokról tanuskodik. A főispán intévényára, a külső felügyelet kellő gyakorolhatása céljából a földművelésügyi miniszterhez javaslatot tesz a bizottság egy központi állatorvosi gyakoronoki állás rendszerezése végett.

Néhez János tanfelügyelő jelentése alapján több gör. kath., illetve gör. kel. tanító javadalmának megállapítása végett felterjesztés lett tevé es Voda Viktor fenesi gör. kel. tanító ellen a fegyelmi vizsgálat elrendeltetett.

Több pénze

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőftosárakat csak a nagyenyedi szövögyárból vesz. Árjegyzék ingyen küldetik

Vegyes hírek.

— **Megyei gyűlés.** Vármegyénk törvényhatóságának rendkívüli közgyűlése kedden (20-an) délelőtt 10 órakor kezdődik. A tárgysorozat 132 pontból áll. Választás alá kerül elhalálozás folytán a közig. bizottságban kettő, az állandó és a központi választmányban stb. egy-egy tag helyének a betöltése. Bánffy Kázmír báró alispán, kit betegsége távol tart hivatalától, négy hóapi szabadságot ker. Továbbá sok közsegi, városi és törvényhatósági ügy kerül tárgyalásra.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Kerekes Vilma óvónót a magyarlapádi állami óvodába óvónővé nevezte ki.

— **A Szegény Tanulókat Segélyező Kör** ma vasárnap délután 3 órakor tartja a polgári leányiskola tornateremben karácsonyi ruhakiosztással kapcsolatos rendes közgyűlést. 1. Énekelnek a polgári leányiskola növendékei. 2. Előki megnyitó. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 5. Ének. 6. Ruhakiosztás. 7. Tisztujtás.

— **Róm. kath. egyházi hírek.** F. hó 18-án, vasárnap d. e. 10 órai sz. mise után tartandó kántorpróbára és azt követő rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívom egyházközségem szavazási joggal bíró tagjait. R a d a G y ö r g y.

— **Műkedvelő előadás.** Karácsony másodnapján a régi városháza dísztermében „A Charlie néneje” cz. 3 felvonásos angol bohózatot adják elő buzgó műkedvelők. A tiszta jövedelem jótékony célra fordítatik. Az előadás kezdete fel 8 órakor. Jegyek előre Földesnél válthatók. Előadás után tánc lesz.

— **Presbiterválasztás.** A helybeli ref. egyházközségben a múlt vasárnapon törvényes önkormányzati választásokat ejtettek meg. A többi közt a presbiterium egy negyed-részt kellett megújítani 12 évre. Egy presbiternek pedig, a ki az egyházi adónak elvből való nem fizetése miatt presbiteri minőségét, törvény szerint, elvesztette, a helyére más presbitert kellett választani. Erre az utóbbi helyre az egyház vezetősége a nyomtatásban közre adott szavazólapon, mint legalább is pontos adófizetőt, V á r ó Ferencz ny. tanárt ajánlotta megválasztásra. De hát az a presbiter, a kit főmentettek, történetesen egyik vezértagja a függetlenségi anyakörnek. Az anyakör korifeusai tehát azt vélték, hogy a helyet leginkább Balla Belával kell betölteni. Tehettek volna ezt egyszerűen, minden misztifikáció nélkül is, mert többséggel, ketségkívül, rendelkeznek. Ha mégis másképp, ügyeskedésök kifejtésével tették, arról sem tartoznak felelni senkinek. Sikerüket elérték, Ballát, aki jó református és hasznos tagja az egyháznak, megválasztatták. Egyének s politikai pártok csak hadd ervenyesüljenek az egyházban is, ha használhatnak neki. De hogy azután egy tisztességes politikai párt lapjában, amikor a megtörtént választás eredményéről négy nap múlva hírt adtak, miért kellett Váro Ferenczet, akit nem válogattak meg, s aki nem is kereste senkinek a szavazatát, utólagosan sárral dobálni: azt tisztességes keresztyén és református ember szemé nem láthatja át. Hiszen Váro harminczkilencz esztendő óta jámborul munkálkodik irodalmilag ref. egyházi lapokban, folyóiratokban; az Énekeskönyv újításán; a vallástani ügyekben. Huszonnyolcz év alatt, a mióta állami tanészékéről a Bethlen-kollégiumhoz hívták tanárnak, szolgálta a református egyház ügyeit az egyházkerületben, az országos zsinatokon,

az egyetemes konventen, az állandó igazgatótanácsban; az egyház legjobbjai bizalommal, nyilvános elismeréssel voltak törekvései, munkássága iránt. A mióta tanári nyugalomba ment, a nagyenyedi egyházmegye tanácsában és világi főjegyzői tisztségben szolgálja az egyházat. Az apja is pap volt, ő maga is előbb papi pályára készült. Az igaz; megtanulta az evangéliumból azt is, hogy a kufarra pedig, ha szent helyeken zabolátlankodik, ostort kell fogat. Lehet, sőt bizonyos, hogy ezt egy-egy alkalommal meg is tette. Hanem aztán ezért csak az illető kufar dob reá, orozva, sárt. Nemde?

— **Tornász est.** A Bethlen-kollégium főgimnáziumának tornaköre f. hó 20-án a kollégium tornacsarnokában kirándulási költségének fedezésére tanevezet egybekötött torna-estélyt rendez. A műsor kezdete d. u. 5 órakor, a tánc kezdete este pont 8 órakor, vége 12 órakor. Személyjegy 1 korona, tanuló-jegy 50 fillér.

— **A király és a lengyel zsidó.** Néhány nap előtt történt Bécsben, hogy a király meglátogatta a zsidó hitközség újkórházát. Az igazgató végig kalauzolta az uralkodót a kórtermeken s a királynak nagyon tetszett a modern berendezés. Egy öreg galicziai zsidó ágya előtt a főorvos így szólt a királyhoz: — Ime, Felség, nagyon érdekes eset. Ez az öreg ugyanabban a betegségben szenved, mint Harriman, az amerikai milliárdos vasutkirály.

A király jóságosan nézett az aggastyánra, a ki haliotta a főorvos megjegyzését, feltápaszkodott s fajdalomtól vágó ajkkal így felelt:

— A pénzt szerettem volna, de a betegséget kaptam meg.

A király úgy nevetett, hogy a könnyei is kiesordult.

— **Ehrlich-Hata nálunk.** Az Ehrlich-Hata fele verbaj ellen való gyógyító szérum már forgalomba került „Salvarsan” nev alatt és városunkban Odor Béla gyógyszerárban kapható.

— **Lopás a vonaton.** Szalina János a napokban Szekelykocsárdról utazott Kolozsvárra. Utközben elaludt s mire fölébredt, szomorú szívvel konstataulta, hogy 860 koronát tartalmazó pénztárczája eltűnt. Bejelentette az esetet a rendőrségen és azt is, hogy ő egy 2 nobel és négy férfiból álló szinesztársaságra gyúrtak, amely szinten vele utazott.

— **Zugkiállításoktól óvakodjunk** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának tudomására jutott, hogy egy párisi zugkiállításra való részvételre ügynökök házaljak az ország iparosait és a résztvevőitől értéktelen kitüntetések osztogatása czimén tekintélyes összegeket követelnek. Minthogy nem lehetetlen, hogy kerületünk iparosai is ki lesznek téve a szédelgésből eredő súlyos anyagi veszteségeknek, óva intjük az érdekelteket, hogy az ügynökök csabításának felüljenek. Oly esetben általában, midőn valamely külföldön hirdett kiállításra résztvenni ohajtanak, forduljanak előbb tájékozást az illetékes hazai kereskedelmi és iparkamarához, mely y áldozatul essenek a szédelgő ügynökök kizsákmányolásának.

— **Felülfizetések.** A „Balázsfalvi Iparos Olvasó Kör” által folyó évi december 3-án rendezett táncmulatságon felülfizettek: Simonffy Alajos, Bőjtke Kálmán, Lengyel Mór 5—5 K, Eizikovits Herman 4 K, dr. Enyedi Lajos 3 K, Horváth Miklós, Keimich Ede, Kampff Ferdinand, Heizikovits Ödön

2—2 K, Dániel Gusztáv, Lőrincz János Grünfeld Endre 1—1 K, Makkay Simon, Nagy Imre, Farkas Lajos, Rosenthal Simon 50—50 fillért, Luka János 40 és Puja István 30 fillért. Fogadják hálás köszönetünket. A rendezőség.

— **A magánfogyasztás czéljából** leölt sertések, juhok és kecskék felesleges husa utóbb közfogyasztásra csak abban az esetben bocsátható áruba, ha azok ugy elő állapotban, valamint leöles után szabályszerűen megvizsgáltattak és egészségeseknek találtattak. — Az ideai állapotbetegségek miatt erre hívja fel a hatóságok figyelmét a földművelésügyi miniszter, mert így intézkedik az 1908. évi huszvizsgálásról szóló törvényezikk.

— **Nyilvános köszönet.** Bőjtke Zsigmondné sz. Csiky Iona urnó a helybeli Öltáregyesületnek 4 koronát küldött, mely összeget hálás köszönettel nyugtatza T a n g e l József né penztáros.

— **A Brüsszel-i 1910 évi világkiállítás** a nagy díjat ismét a Singer Co varrógép részv. társ. nyerte el.

Mint minden évben, ugy az idén is e világkiállítás gyar egy ujlonssággal — a vizsziintesen lekvő és igen kényelmesen hozzáférhető és keze hető szálfogóval ellátott 66 géppel lépi meg a vevőközönséget, mely teljes joggal a 20 ik század varrógépeinek nevezhető. Legalkalmasabb karácsonyi és újvi ajándék és a czél minden egyes fióküzletében megtekinthető.

A kégyomrát és emésztése elhanyagolja, százféle betegségnek teszi ki magát. Azért minden embernek önmaga iránt való legelső kötelessége, hogy a legkisebb gyomorrontásnál vagy jelentkező bélműködési zavaroknál, ezeknek renpbehozataláról gondoskodj-k. Ennek egyetlen célravezető módja, ha megbízható hashajtószert utja az emésztőesatorna alapos kitisztításáról gondoskodunk.

Báró dr. Korányi Frigyes, fővárosi egyetemi tanár, az országos igazságügyi orvostanács elnöke, igazolja, hogy „a természetes **Ferencz József** keserűviznek már kis mennyiségben véve is rövid idő alatt minden kellemetlen mellék-tűnet nélkül biztos hatása van.”

Óriási előnye, enyhe ize miattja vad: Ferencz József-keserűvizet kényes zlésű nők és gyermekek, valamint gyöngögyomru öreg emberek is szívesen megisszák. Olyan helyekre, a hol nem kapható, a Ferencz József-keserűviz szétküldési igazgatósága Budapestről közvetlenül szállit

* **A hálósobák réme,** a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok köze tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemesak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy kapható: U. Kovács József örököségi gyógyszerárban Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

— **Egészségét** visszanyeri! Gyengesége és fájdalmi elmúlnak, szemei, idegei, izmai és inai meg-röszödnék, egészséges álma lesz és teljes felépülése hamar bekövetkezik, ha Feller-fele Elsáfluidot használ. Próbautzatja bérmentve 5 korona. Készítője csakis Feller gyógyszerész, Stubica, Centrale 125 sz. (Zágrábmegye).

CSARNOK.

Éjente . . .

Éjente látok egy fiút
Ki szomorú, ki sápadt,
Mikor harmatot sir a hold
S a mécs világa bágyad.

Éjente látok egy fiút,
Sirva mutat szívére.
Hallom, oly fáradtan dobog
És rámpereg a vére.

Éjente mindig a sebet
Éntőlem kéri számon.
Reggel vigasztalom magam:
Csak álom volt, csak álom.

Berde Mária

Irefekvés előtt.

Ablakomon át, háztetők felett
Szállj nyilírányban esti bucsuzásra,
Galamb legyél, fehér, fehér galamb
Verj nesztelen a ritka ablakrácsra.

Fürdőj meg hóban, holdfényben fürdőj,
A most éppen felszárnyaló imákban
Liliom legyél, fehér liliom,
Az ablakán hajolj be hozzá lágyan.

Szállj a kezére, légy szelíd, kezes,
Simulj vállára, homlokát legyezze meg —
A homloka most esti halovány
És a pillája álmódora reszket.

Mondd meg, ha kérdi, mond meg hogyha kér
Féher szárnyadon mindenemet hoztad,
Egész hitem, reményem, álmomat
Mind, mit lany fertőltarra áldozhat

Szivemnek egész lobogó tüzet,
Egész fehéren izzó ifjuságom,
Mondd, hogy ilyenkor, lefekvés előtt
Eteborulva sirni, sirni vágyom . . .

Mondd, hogy ilyenkor csak rá gondolok
Mig öntudatom fonalat elejtem.
Ha kérdi, ki vagy, mond meg, hogy ki vagy,
Az ér éppen álomra hajló lelkem . . .

Berde Mária

Ne mosolyogjatok . . .

Ne mosolyogjatok, hogy szomorú a dal,
Mely a vén pasztorinak az ajkán elhal;
Köd borong a völgybe boros az ég alja,
Költöző darvoknak bucsuszavát hallja,

Sejti, hogy e tajról hol nyáját tereli
A nagy számadasra maholnap kell menni,
A fejen a hajfűrt már nagyon meggyertyült,
A mi megmaradt arra is már derült.

Érzi nemsokára elmegy pihenőre,
Szemfedelelet borít a tél a mezőre!
Letészi kezéből támaszát a botot,
Álomra szeuderű, s megszűnik a robot.

Ne mosolyogjatok, hogy szomorú a dal,
Mely a vén pasztorinak az ajkán elhal;
A temető mellett letarolt harabja
Öreg hársfa alatt szol a furulyája! . . .

Ferenecz Samu

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

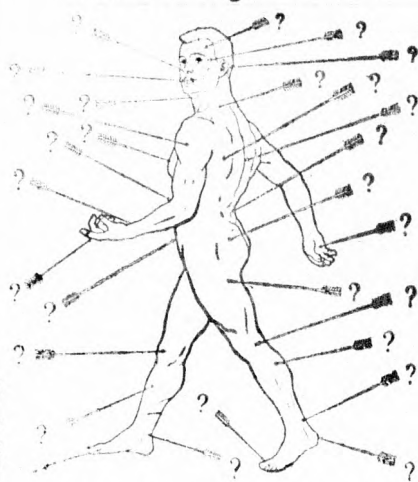
KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög, 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Egy üveges 2 ülésű **uri hintó** egy fedett **kocsi** mindkettő jákárban és egy pár **lőszerszám** 50% arányú engedmenynyel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 295 4-5

Sétatéren eladó egy új modern villa előnyös feltétellel. 292 2-3
Értekezhetni Sétater 3 szám

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsáflulákat, melyek egyedüli készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

I. A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengésséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít eszt, foszvenyt, ideggyengeséget, oldal-szúrást, szaggatást, influenzát, fej-, fog- és derék fájást, szábat, hémust, szénfájást, migránt, sok itt meg nem említi betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot rekedtség, nátha, mell- és torkfájás és légvonat vagy hűléstől eredő bajok ellen is paratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller” nevet viseli, 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására öhajjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajok, göres, étvágytalanság, veseégés, hányási inger, rosszullet, felbőgés, puffadság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsáflulákat, 6 doboz bérmentve 4 korona. Óvakodjunk azonban utánzatoktól és ezimezzünk minden rendelést gondosan

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

A „Nagyenyedi fogyasztási és értékesítő szövetkezet”-ben jutányos áron nagy választékban kaphatók honi gyártmányú gyermekjátékok, karácsonyfa-díszek, karácsonyi cukorkák; élelmiszerek: lisztek, káskák, déli gyümölcs, hal- és huskonzervek; gyarmataink: kávék, teák; Köstlin-féle tea-sütemények, rumok, likőrök, borok és más szeszes italok; porcellán- és üvegtermékek. Egyedüli raktára a méltán híres Kobrák-czipőknek.

Figyelmes kiszolgálás. Pontos kimérés. Jó minőség. Szabott ár. 305 1-

HIRDETÉSEK

Legolcsóbban a lap kiadóhivatalában vétetnek fel.

Nagyenyed rend. tanácsu város polgármesterétől

6906—1910. közig. sz.

Pályázati hirdetmény.

A Nagyenyed rendezett tanácsu város területén működő **hordójelzői** állás betöltésére vegett pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1907. évi V. t.-cz. 26. §-ában írt minősítést igazoló bizonyítványt, keresztlel levellükkel, családállapotukat is feltüntetve hivatalos bizonyítványt, valamint eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítványt felszerelt kerestüket **1910. év december hó 28-áig** a város iktató hivatalába adják be.

Az állás a következő javadalmazással van egybekötve: Fizetés utólagos havi részletekben 720 kor., a hordójelzői díjakból 20% részesedés, a bélyegzők tüzesítésére természetben kiszolgáltatta 8 ürméter tűzifa. Hivatalos helyiségül és lakásul 200 korona évi ber mellett esetleg átbecsátja a város a tulajdonát képező **jelenlegi hordójelzői** hivatal helyiségét, mely 2 szobából, konyhából és megfelelő mellékhelyiségekből áll.

Az állás 1911. január 1-én elfoglalandó. Nagyenyed, 1910. december hó 14.

Sándor Jenő,
polgármester-h.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger

mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.

Próba-doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszer-tár

Budapest, VI., Váci körut 77.

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József örök. Bethlen Gábor gyógyszer-tárban.
Dr. Odor Béla gyógyszer-tárban.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

aleghasznosabb karácsonyajándékok.
 :: Üzleteink az „S” címről felismerhetők. ::
Singer Co. varrógép részv.-társ.

NAGYENYED, Vártér 14. 307 1-1

12939—1910. alisp. sz.

Pályázati hirdetmény.

Abrudbánya v. t. város tanácsánál nyugdíjazás, lemondás, illetve előléptetés folytán megüresedett

- I. Pénztárnoki,
- II. Állatorvosi,
- III. Irnoki

s az ezek betöltésével esetleg megüresedő állásokra ezennel pályázatot hirdetnek.

A pénztárnok évi javadalmazása 1400 kor. fizetés, 300 kor. lakbér és 8 köbméter tűzifa járandóság.

Az állatorvos évi javadalmazása 800 kor. fizetés, 300 kor. lakbér és 8 köbméter tűzifa járandóság.

Az irnok évi javadalmazása 1000 kor. fizetés, 300 kor. lakbér és 8 köbméter tűzifa járandóság.

A pénztárnok köteles 2000, kettőezer koronát készpénzben, elfogadható értékpapírban, vagy megfelelő I. helyen bekebelezett jelzalog biztosítékot letenni.

A minősítést illetőleg utalok az 1883. évi I. t.-cz. 9, 18, és 19 §-ban foglaltakra.

A pályázati kérések — a minősítést igazoló okmányokkal, az eddigi szolgálatot igazoló bizonyítványokkal, vagy törzskönyvi lappal és születési anyakönyvi kivonatokkal felszerelve — **Abrudbánya város polgármesteréhez 1911. évi január hó 15-ig** nyújtandók be.

Szolgálatban állók pályázati kérvényeiket hivatalfőnökük, a szolgálatban nem állók pedig lakhelyük illetékes főispánja útján kell betejesszék.

Alispán helyett:

302 1—2 Inczedy-Joksman, vm. főjegyző.

Sz. 6459—1910. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r. t. végrehajtónak Bona Juon és neje Ungur Gafia diódi lakos végrehajtást szenvedők elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 200 kor. tőke s jár. kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíróság kerületében levő a diódi I. R. 123 sz. tjkvben A + 4 rdsz. 491 hrsz. szőlő, 492 hrsz. kert, 493 hrsz. házra összesen 1100 koronában megállapított kikiáltási árban elrendelhetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi január hó 11-ik napján délután 2 órakor Diód község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42. §. ban jelzett árfolyammal számított óvatlétképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánat-

pénznek csak a bíróságnál előlegos elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt át kell szolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegyenlíteni, — mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-cz. 25. §-a értelmében fog folytatattatni.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Nagyenyeden, 1910. évi szeptember hó 13-án.

Weiner Sándor,
kir. bíró.

299 1—1

1288—1910. v. h. o. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróságnak 1909. évi V. 432 sz. végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt a Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár javára 300 kor s jár. erejéig 1909. évi április hó 23-án fogatósított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1120

koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tulok, 2 ló, 1 lószekér, 1 esikő nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbíróság 1909-ik évi V. 432 11. számú végzése folytán 300 koronára tőkekövetelés, ennek 1909. évi január hó 16 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig Kisaknán az Előljáróság házában legelő megtartására 1911. évi január hó 4-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitzotik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbet ígérőnek, szükség esetén a becsaron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előlveendő ingóságokat máskor is le- és felülfoglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XLI. t.-cz. 129. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Nagyenyeden, 1910. évi december hó 6-án.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó

300 1—1

Tudja-e ön?

hogy a legszebb és legjobb karácsonyi csukorkákat, karácsonyfa-díszeket és karácsonyfákat

Cirner J. Józsefnél

lehet vásárolni? És mindezt telefonon is megrendelheti, mert épp oly jól kap, csak az **53-as** számot kérje!

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r. t. Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.	
Előnyös kölcsönt ad betéltárára, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.	Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.	Uzletfeleink részere telefon bevezetve 14. szám alatt.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.	
Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.	
Állandó betétet a legkedvezőbb kamattalá mellett fogad el.	
Nyitva áll hetköznap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—4-ig.	

MAROSUJVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR

Alaptőke: 116,200 korona. Részvénytársaság. Tartalékalap: 16,650 korona. **MAROSUJVÁRT.**

Foglalkozik:

Váltók leszámítolasával (kezeselt és bekebelezett)

Törlesztés (amortisációs) kölcsönöket nyujt földre 400 koronától feljebb 10—65 évig terjedő időre.

Betéteket elfogad könyvcskére és folyószámlára. Betetek után nettó 5 1/2%-ot fizet. Nagyobb összegű betétek után 5 3/4%-ot ad. A betéti kamattadót az intézet sajátjából fizeti. Betéteket felmondás nélkül is kifizet.

Értékpapírok vételével és eladásával és kuláns előlegezésével. Ernek és külföldi pénznemek, valamint szelvények beváltásával.

Előlegeket nyujt raktári és egyéb árukra.

Zálogosztálya előleget nyujt arany-, ezüsttárgyakra és ékszerekre, sorsjegyekre, értékpapírokra és egyéb ingóságokra.

288 5—

